

TLAČOVÁ SPRÁVA

17. september 2021

Abecedár slovenského filmu prináša úplne nový pohľad na dejiny našej kinematografie

Podťe sa pozrieť na slovenskú kinematografiu z inej strany! Aj týmito slovami je možné pozvať divákov na nový cyklus Filmotéky v bratislavskom Kine Lumière nazvaný *Abecedár slovenského filmu (1921 – 2021)*. Celoročná prehliadka predstaví dejiny slovenskej kinematografie prostredníctvom hesiel zoradených podľa písmen abecedy, ktoré rezignujú na kanonizovaný výklad dejín cez slávnych tvorcov a majstrovské diela. Prvá projekcia sa uskutoční vo štvrtok 23. septembra o 18.20 hod., úvodné heslo Absolvent pripravila filmová teoretička Katarína Mišíková.

„Projekt Abecedára vznikol pri príležitosti 100. výročia zrodu slovenskej kinematografie. Podnet prišiel od dramaturgov Filmotéky Kina Lumière, ktorí plánujú toto výročie reflektovať aj v ďalších prehľadových celoročných programových cykloch. V nich pôjde skôr o tradičnejšie predstavenie vývoja filmu, prelomových období, tvorcov i filmov. V tomto kontexte sme Abecedár koncipovali zámerne otvorenejšie a odvážnejšie,“ hovorí dramaturg a koordinátor projektu Martin Kaňuch zo Slovenského filmového ústavu (SFÚ).

Abecedár slovenského filmu predstaví dejiny slovenskej kinematografie prostredníctvom vybraných hesiel, ktoré pokrývajú najcharakteristickejšie témy, problémy, fenomény a udalosti slovenskej kinematografie. Pripravili ich poprední slovenskí a zahraniční historici a teoretici filmu, ktorí lektorsky heslá i filmy, ktoré ich reprezentujú a najviac s nimi súvisia, osobne uvedú pred každou projekciou. *„Pri koncipovaní hesiel išlo najmä o originálnu autorskú pozíciu. Odkrývanie nepovšimnutých súvislostí, zameranosť na odstrčené alebo zabudnuté fenomény či vizuálne motívy, pohľad na ich funkcie v známych i zabudnutých slovenských filmoch. Niektoré heslá Abecedára síce reflektujú aj príznačné obdobia a témy, cieľom je však iný pohľad, prepojenia filmov, zameranie na menej známe skutočnosti,“* hovorí Kaňuch. Pôjde tak o čo najmenej tradičný, nechronologický a nehierarchický spôsob prezentácie národnej kinematografie.

Otvorenie projektu *Abecedára* sa uskutoční vo štvrtok 23. septembra o 18.20 hod. projekciou výberu filmov k heslu Absolvent, ktoré predstaví filmová teoretička Katarína Mišíková. Podľa nej slovenský film i jeho reflexia sú od svojich začiatkov po druhej svetovej vojne výrazne determinované ideou autorstva, viažucou sa na postavu filmového režiséra. Pri koncipovaní hesla a výberu filmov hľadala odpoveď na otázku, či sa dá vývin slovenského filmu charakterizovať prostredníctvom generačného kľúča, spoločných dominánt debutov a autorských profilov. *„Heslo Absolvent v krátkom prehľade predstaví kľúčové generácie filmových režisérov a ich charakteristík pred rokom 1990 a panoramatickým pohľadom sa pokúsi identifikovať výrazné generačné trendy od prelomenia kontinuity v 90. rokoch po súčasnosť,“* hovorí Mišíková. Na reprezentáciu hesla vybrala tri diela, premietne sa celovečerný film *Kroky, skoky, roky... a posledný zhasne*, zložený z krátkych filmov študentov animovanej tvorby na FTF VŠMU v školskom roku 1994/95, nasledovať bude dokument *Hlas 98* (1999) Mareka Kuboša a celovečerný hraný debut Vladimíra Adáska *Hana a jej bratia* (2000).

Tento mesiac svoj priestor dostane aj heslo Beštia s výberom filmov *Triedny nepriateľ* (1952) Vlada Kubenka, *Týka sa nás všetkých* (1958) Kazimíra Barlíka, *Osudné okamihy* (1967) Ladislava Kudelku a *Zbehovia* (1967) Juraja Jakubiska, projekcia sa uskutoční vo štvrtok 30. septembra o 18.20 hod.

Abecedár slovenského filmu prináša úplne nový pohľad na dejiny našej kinematografie

Heslo pripravila filmová historička Jelena Paštéková, spoluautorka *Dejín slovenskej kinematografie 1896 – 1969*, ktorá je zároveň garantkou *Abecedára* a spoločne s Kaňuchom formovala jeho finálnu podobu. „*Abecedár aktualizuje históriu, ktorá nemá iba jeden výklad,*“ charakterizovala celý cyklus v januárovom vydaní mesačníka Film.sk. „*Na rozdiel od veľkého syntagmatického rozprávania Dejín sme sa sústredili na nové priehľady v jej repertoári, vzťahujúce sa k širším kultúrnym kontextom. Zároveň sme mali na zreteli výnimočnú fotogéniu človeka, vecí a krajiny, ktorá sa mení v čase... Keď som robila na Dejínach, bavilo ma hľadať metaforické označenia, ako napríklad Veľká trojka roku 1962. Pomáhajú rozprávaniu a slúžia aj ako istá mnemotechnická pomôcka. V Abecedári sme od metafor z Dejín odstupovali, hľadali sme jedno úderné slovo...*“ vysvetľuje.

Podľa Kaňucha je *Abecedár* hravý experiment. Ide o otvorenie spôsobu uvažovania, ktoré sa podľa neho dá rozvíjať a prehľbovať. Zodpovedá tomu aj dvadsať päť hesiel, ktoré na jednej strane ponúkajú nový pohľad na zásadné udalosti slovenskej kinematografie, na druhej strane objavujú nepovšimnuté detaily, súvislosti, ale aj filmy. Za Absolventom a Beštiou nasledujú heslá Cena, Detektív, Eden, Frída, Grapefruit, Hory, Chlieb, Ideály, Jánošík, Kubal, Láska, Mesto, Nástup, Objektív, Povstanie, Róm, Sfinga, TFT, Umenie, Veda, Xantipa, Yorick a Zasľúbenosť. Ako súčasť prehliadky sa pripravuje tiež zborník s textami autorov jednotlivých hesiel.

Abecedár slovenského filmu je len jedným z cyklov Filmotéky Kina Lumière, ktorý jej dramaturgia pripravili k tohtoročným oslavám 100. výročia slovenskej kinematografie, odvodeného od vzniku prvého slovenského dlhometrážneho hraného filmu *Jánošík* (1921) Jaroslava Siakeľa. Celý projekt nazvaný 100 ROKOV SLOVENSKÉHO FILMU uvedie štyri samostatné programové línie, koncipované so zámerom vzájomne sa dopĺňať. Okrem *Abecedára* ide o 100 rokov slovenského filmu, Slovenský animovaný film a Digitálne kino.

Cyklus 100 rokov slovenského filmu predstavuje tvorbu dvadsiatich slovenských režisérov vybraných na základe publikácie britského odborníka na slovenskú kinematografiu Petra Hamesa *Best of Slovak Film 1921 – 1991*, cyklus Slovenský animovaný film ponúka tematicky zamerané komponované programy dlho- a krátkometrážnych animovaných filmov a cyklus Digitálne kino je zameraný na prezentáciu slovenských kinematografických diel v ich digitálne reštaurovanej podobe. Všetky cykly projektu 100 ROKOV SLOVENSKÉHO FILMU sú súčasťou tohtoročného celosezónneho programu Filmotéky od septembra 2021 do konca júna 2022. Premieta sa v Kine Lumière, ktorého prevádzku v súvislosti s pandemiou ochorenia COVID-19 upravujú vyhlášky ÚVZ SR. Prehľad aktuálne platných opatrení je zverejnený na: [Bezpečná návšteva Kina Lumière](#).

Viac informácií o *Abecedári slovenského filmu (1921 – 2021)* nájdete v mesačníku Film.sk 1/2021: [Abecedár slovenského filmu – rozhovor z Film.sk s Martinom Kaňuchom a Jelenou Paštékovou](#)

Viac informácií o projekte 100 ROKOV SLOVENSKÉHO FILMU nájdete v mesačníku Film.sk 3/2021: [Projekt 100 ROKOV SLOVENSKÉHO FILMU – exkurz do dejín kinematografie](#)

Projekt 100 ROKOV SLOVENSKÉHO FILMU finančne podporil [Audiovizuálny fond](#).

kontakt: Simona Nôtová, tlačová tajomníčka SFÚ, tel.: +421 2 57 10 15 42, simona.notova@sfu.sk